

של מלך

מכתבים מציריך

חוקו

(הרצו) שש שנים עב
התחלטה, להרחיב
באי כוח אותם המו
על בסיס המנדט
סוף סוף בפני יסו
מתכבד להציע בפני
הבאות:
1. לאחר שהק
קוטיבה ע"ד המו"
היהודית מצו המונ
ולאחר שהקונג
הסוכנות המורחבת,
ולאחר שהקונג
בכל פרטיו החשובי
סים הי"ד והס"ו,
ולאחר שהאכב
שלה הבריטית הוא
בתור הסוכנות היו
לא"י, ולהוסיף את
כי במקרה ש
הממשלה הבריטית
נות היהודית ברוח
שההסתדרות תתאי
ההיא, כי במקרה ע
לאותו מצב לכל פר
נות,
לאחר כל אלו
לחתום על הסכם,
את כוחה לבקש מי
ריטית להכיר את
היהודית במובן הכ
על מצבה של ההכ
סוכנות היהודית ו
2. הקונגרס כ
אשר מצאו הצעות
חבת הסוכנות היו
המיוחדת לכל אשר
נית, את האיניציאטי
נות. הקונגרס רוא
לשתוף פעולה פוד
חלק בעבודת הבנין
גם מברך בלבביו
בכל הלכי התבל, א
תדרות הציונית בכ
אלו הן ההציע
ביא לבידורה של
באיוו. מדה
הקונגרסים הי"ד ו
משותפת משפיעה
היהודי בא"י ברוח
סים לא הסתפקו:
בוע את תוכן הפו
והגיעו לירי ניסוח
הנברה
הקרקע בקנין
עבורה עברו
זכות למתישו
המייסד בתחנן

של אי"י, מבלי הקיף את מערכות המלחמה והפי
עילה העצמית של ישובי התפוצות הקשורים
אורגנית עם אי"י ויונקים ממנה — אולם שואבים
כוחות גם מאפשרויותיהם הם ומדרכי חייהם, אף
היא הצרה את אופק ההרצאה.

אמיצה והדורה רצינות מיוחדת היתה התה-
אמצות, שנעשתה זו לא הפעם הראשונה, לפקוח
עינים טחות למען תראינה את המאור הסוציאלי
המכריע של הפועל בבנין הארץ ובהווי ישובה,
להסביר את הכרחיותה של אורת יצירה וחרות
פעולה למען הזין את מקור ההתלהבות האנושית
העמוקה שממנו שואב בונה הארץ את כוחותיו
הנפשיים. בודד' היה האנף השמאלי בהבעת הור-
קרתו למפעל המוסרי שנעשה באותם הרגעים
מעל דוכן הקונגרס.

נאום הדין וחשבון הארוך של וייצמן — שלא
כמנהג השנים הקודמות נקרא גם הוא מעל הכי-
תב, מבלי לשכנע את הקהל, כי את דברי וייצמן
עצמו שומעות אוניו. הוא פתח בסקירה על חכיבו-
רים בשדה הפוליטיקה זככל ידבריו היתה הכל-
מת יתר של מה שהושג, עם צידוק הדין על האד-
מיניסטרציה וההגשה צנועה מאד של התביעות
והקובלנות אשר טרם סופקו. הילל את הנציב החד-
דש ציאנסלור מבלי להזכיר אף במלה את התנכי-
רותו לתביעת העבודה העברית ואי חדייתו בשי-
אלותיה המיוחדות. עמד במלים עצורות על שעי-
הורית הכותל, אשר לה הקדיש פיסקה מיוחדת
כנאום הפתיחה, מבלי שישמע בדברים אף הד
עמום להתרגשות שנתחדשה בארץ בעצם הימים
האלה עם בנין הקיר ופתיחת הדלת — דבר שחיה
ידוע להנהלה הציונית עוד מאמצע יונו. פסח לגמי-
רי על כמה עוולות, שנעשו ונעשות לישוב —
הזיקרות תחת האכזבונמיה העברית, תעלולי-
מחלקת העליות, הגירושים. עצור מאד היה גם
בדבריו על ממשלת הפועלים באנגליה. התכוונה
הפוליטית של נשיא ההסתדרות הציונית אמרה
לו, שדוקא עכשיו צריך להדגיש, כי האהדה לציו-
נות משותפת לכל הממשלות, ושאיננו לרמוז אף
ברמז קל שהוא את העמדה המיוחדת לגבי הציר
נות שתפסה מפלגת העבודה בתור מפלגה. עמדה
מיוחדת זו שימשה לזויצמן רק סיבה להדגיש, כי
אין לחכות עכשיו לשום שנויים מכריעים. קיצוץ
כנפים זה — רשמו היה לא פחות קשה מלימוד
הזכות שנשמע מתוך דברי וייצמן על ממשלת
אי"י.

בפרק המצב הכלכלי צוין בדברים חמים תפי-
קיד הפועל בהתגברות על המשבר — אולם לא
בתור גורם לוחם ומפעיל למלחמה, נגד המשבר
הכלכלי שבארץ והמשבר הרוחני שבציונות —
אלא רק כגורם פאסיבי, שידעי לסבול ולהחזיק
מעמד, ותו לא. עם ציון הסכומים של ההתפתחות
הכלכלית לעתיד הודגש אמנם — רק במלים קצי-
רות — ההכרה של יצירת דיזיורבה קרקעית לאר-
מית, אולם לא דובר כלל על תפקידה של התמדה
הות הציונית לשלום בפרוצם בנין הארץ, המסי-
העף ומתפשט עכשיו על כמה שטחים חדשים,
ועל הסכנות האורכות לציונות עם בניית גורמים
חדשים למעגל הכלכלה הארץ-ישראלית.

באריכות דובר על הסוכנות. נשמעה הצה-

צויה, כיא הטון
ישיבה אי' — הרצאות רופין וויצמן
הפתיחה שהכויבה את תקופת הנוער, אשר
התלקט מארצות רכות לראות במעמד הקונגרס,
לא החלישה בכל זאת את הצפיה גם ביום המחי-
רת. האולם שנקבע לישיבות הרגילות היה צר
מחיל את כל המשתתפים לדור לתוכו — למרכז
הדוחק בפנים והרגו בחוץ. מספר האורחים והעי-
תונאים עבר הרחק את גבולות האומדה של המ-
ארגנים. התרעומות ומצוקת הצירים הניעו את
האכסקיטיבה לשנות את התכנית שהיתה פרי
הבנה של כמה שבועות ולהעביר לסחרת היום
גם את הישיבות הרגילות לתיאטרון, מקום הפי-
תחה ההגנית. אולם היום הראשון נפל קרבן
ועבר מתוך ציפיות וסחנק.

בישיבת הבוקר נשמעו הרצאות רופין על
„ערכה של אי"י לעתיד, של היהודים" והדן ותשי-
בון של וייצמן. הרצאת רופין, שנקבעה ראשונה
בסדר יומו של הקונגרס, סייעה להכלים את האי-
שיות הציונית הנערצת, אשר פרשה מהגה ההני-
הגה המסקית והיתה שרויה בשנים האחרונות
בצל אהלה של תורה. החלק הראשון של הרצאתו
— ניתוח מצבם של המוני ישראל בגולה — העלה
על הזכרון את מסורת ימי נורדוי שנפסקה והד-
ניש — מה היה הסר בישיבת הפתיחה של הקוני-
גרים: הד ענות ישראל. אכן רופין העביר לפני
שומעיו את יריעת הגולה לא כמדוניאי אלא כסוי-
צילוני. הגולה לא כשדה מערכה אלא כרקמת חיים
אשר פרוצסים של רבון והתמססמות עושים בה
שמות. לקונגרס עוד נכונה הרצאה שניה על הגו-
לה והפעולה התרבותית בה — של יצחק גריני-
בוים. שתי ההרצאות יחד משמשות אות לרצון
שנתעורר — לאו דוקא להכשרה שישנה — לעי-
נות את ההסתדרות הציונית, עכשיו, עם הקמת
הסוכנות המורחבת, למכשיר של תקומה תרכו-
תית והעמקת ההכרה הלאומית בנוער ובחמוני-
העם.

ההרצאה היתה אכזרית המספרים והעובי-
דות. השמד לכל גלויו — ההתפטרות והנכר החד-
דני, ההתכוללות הלאומית, נשואי תערובת, המ-
רת הדת, שכחת השפה היהודית, העבודה לאלי-
הים אחרים — כל אלה אינם מקצצים רק באגפי
היהדות, כאשר קיצוץ בכל דור ודור, אלא נועצים
את הרבותיהם בגופת האומה ובלכה. הישועה
היהודית נגד הטמיעה היא ארץ-ישראל, אשר תלי-
כד מביכה את האומה ותחזיר לה את אחדותה,
את כבודה, את טעם חייתה. ארץ ישראל תוכל
לקלוט במשך הצי הנובל הבא עד למיליון נפש
מישראל. אם יהיה מקום לרוב יהודי בארץ — מה
טוב, אבל אין זה הכרחי. ארץ דוילאומית, עם
משטר המכטיה הרות והתפתחות לכל אומה, בין
שהיא רוב ובין שהיא מיעוט — משטר המכיר בד-
כות משותפת על אי"י לערבים היושבים בה וליהודי-
דים הפזורים בעולם כולו.

הדגשה זו למפרע של אי הכרחיות הרוב צלי-
צלה קרה וזרה גם באוני תומכיו הנאמנים של
המצצה ומעריכי ציונותו העמוקה. עצימת העי-
נים מראות את דרך ההתפתחות מהמיליון הרא-
שון ואלף, נשארה בלתי מוכנת דוקא לגבי אישי-
המדין הלוחם המנוסה של גולה במדינת הנוער

גורם לגבי מפעלנו — כל
כי הניע חוסן לנצל את
זכות לרדנה הבאה בהתי-

הדרות הציונית
היה הסודות בספר ישר
צדק על ראש סחשבתנו.
החיים הפנימיים
הבאות עכשיו צורה חדשה
השונה שאנו נמצאים
הולה מלחשוב שהרחבת
הית את ההסתדרות הציר
שנים שנות מלחמה בלתי
הציונית לכות מלוכד
הני לשאת את כל כובד
בימים הראשונים להתי
הנה עלינו להיות גם
התפיד מוכר בסוכנות
את פני בעלי בריהנו התי
הם להתמסר בלב שלם
הידי הראשונים להודות,
היה יונק גם להבא במדה
המסירות הציונית אין
אנו רוצים בו כשם כשם
אלומות: „אני הגני בעד
ל לפני 30 שנה — לא
עם היהודים, היתי רוצה
לנו נכונים בשמחה לשתף
והבוכותיה של הסוכנות
בעד ציונות הבנין, וניטיב
השראת הרוח של שאיפור
התנו היקרה לנו מכל יקר.
השנעשה כל אשר ביכל-
הימנעתה של ההסתדרות
היתה ומשאת הנפש של

המעמד
הבנים באן ובבואנו למי
החיוניים של ההסתדרות
האפשרות האחת שכ"כ
א תשוב אלינו עוד, האפי
הבאות השמדים לשרותנו
א היה קונגרס ציוני אשר
מאלו עוד לא היה קונגרס
ציה עליו. שעת ההכרעה
הצמדים לפנינו — אין
לענות עליהן באומץ לב.
כי הקונגרס ימלא את

המיעוט
של פולמוס בנאומי הראי
הקונגרס, כי אני וההני
הנה שתהא משמעת בעבר
הי כבוצה או קבוצות בחסד
הישיבת אן ורק להנהלה
הממשלה האנגלית או עם
ה למנהלי המי"ם גם להסי
הא הרבר להשתמש, באר
ה ציוני אהר' נגד משהו.
יש לי הרשות להגיד זאת
הנפש לקרן הקיימת. ואר

המסגרת, כי אני והחני
 נהי שתיקה משמעת בעבור
 סבוכה או קבוצות בהס'
 השייכות אך ורק להנהלה
 מסגרת האנגלית או עם
 למנהלי המ"מ, גם להס'
 את הדבר להשלים, באר
 ציוני אחד נגד משנהו.
 יש לי הרשות להגיד זאת
 נמשך לקרן הקיימת, ואר
 תחמיש בקרן הקיימת בני

ישויות

אחרות: לדאבנו הרב הר
 האחרונה כמעט משר
 ברגעים מכריעים להנה
 יות, ואני מרגיש צורך
 המיד בין הציונים, להד
 על עבודתם המסורה
 הציוני להזכיר את שמר
 ים מחוג לחוג המצומצם

אלא רק כגורם פאסיבי, שידע לסבול ולהחיות
 מעמד, ותו לא. עם ציון הסכויים של ההתפתחות
 הכלכלית לעתיד הודגש אמנם — רק במלים קצ-
 רות — ההכרח של יצירת ריזורבה קרקעית לאור
 מית, אולם לא דובר כלל על תפקידה של ההסתדר
 רות הציונית לשלום בפרוצס בנין הארץ, המס-
 העיקר ומתפשט עכשיו על כמה שטחים חדשים,
 ועל הסכנות האורכות לציונות עם כניסת גורמים
 חדשים למעגל הכלכלה הארץ-ישראלית.

באריכות דובר על הסוכנות. נשמעה הצה-
 רה מפורשת על מה שהובטח בחוקת הסוכנות:
 הזכרת המנדט, בתור תעודה המקיימת את הקשר
 ההיסטורי בין העם העברי וא"י; שילוב נוסח הצ-
 הרת באלפור; העיקרים שהוחלט עליהם כבר לזן
 עליה, שפה עברית, קרקע לאומי, עבודה עב-
 רית, הופש צורות ההתישבות. הסעיף האחרון
 הובלע כאן בסעיף העבודה — בעוד שכל הומן
 דובר עליו כעל סעיף מיוחד. בקשר עם הסוכנות
 ציין וייצמן את מסגרת התקציב לעתיד: 750,000
 לירה לשנה, מתוך שאיפה להעלות למיליון ככ-
 הוב בדו"ח של ועדת החקירה; מ-750,000 אלה
 יוקדש להתישבות הקלאית 250,000, שיוצאו כו-
 לם לביסוס, ואילו התישבות חדשה היא הלבנת
 לשנה שאחרי הבאה.

פרק מיוחד הוקדש לפועלים: צריך לבססם,
 להבטיח להם רמת חיים תרבותית בעבודה קבוי
 עה, לדאוג לחוקי הגנה למענם, ליחסים מסודרים
 ביניהם ובין בעלי ההון, לחלקם בעבודות המס-
 שלה וכו'. רק העקרון של עבודה מאורגנת — יסוד
 מוסד לכל אלה — היה חסר מן הפרק הזה, גם
 לאחר ההצהרות החגיגיות של באול.

שתי הקרות בעל פה באו בעקבות הנאום הכי-
 תוב. מיד נשתנה הקול והחלו מתרוננים נימוי העי-
 מוקים. מיד נהדק הקשר בין המדבר והשומעים.
 אך הצפיה למלה אנושית מיוחדת הוכזבה. ההעי-
 רה הראשונה — על איסור המו"מ הנפרד עם
 הממשלה הכריטית — היתה מכוונת גם לריכוז
 זיוניסטים, אולם בודאי גם לראיונם של הח"ח
 קפלנסקי זהו עם מיניסטר המושבות לורד פאס-
 פילד (סידניי וב). באי כוח ברית פועלי ציון
 ביקשו להתראות עם מנהיגי מפלגת העבודה בשי-
 אלות א"י, כהמשך לפעולתם השוטתית. מכמה
 שנים. מהמפלגה ענו להם כי מוטב לדבר עם חברי
 המפלגה שבשלטון, ובתשובה לבקשת ראיון בלתי
 רשמי, לשם שיחת הסברה, עם סידניי וב, סידר
 הלה פגישה במשרד המושבות, בנוכחות סגנו
 ומזכיר המיניסטרוין לעניני המזרח התיכון —
 דבר שלא היה מכוון מצד החברים מבקשי הרא-
 יון. תשובה בנידון זה ניתנה בנאומו של החבר
 קפלנסקי.

בהערה השנייה — כי אין למסכם קרן בקרן,
 ואין להציג את הקרן הקיימת בניגוד לסוכנות —
 בא לידי בטוי החשש, כי מאחר שהקרק"ק נשארת
 כליל ברשות ההסתדרות הציונית, היא תרכז
 סביבה את מרבית המרץ והמסירות של הציונים,
 אשר "יתקררו" ביחס לקרן היסוד, לאחר שתעבור
 לרשות השותפות הסוכנותית. נכון אמר אחר כך
 בויכוח הרב ברלזין, כי צרות העין לגבי התרחבות
 מפעל הקרק"ק פסולה לא פחות מקנאת ההתחרות
 בין הקרנות.

לבסוף הודה וייצמן לחבריו בהנהלה, אשר
 נשאו בעול העבודה בלעדיו בימי מחלתו. הודה
 צבחה את הלב למשמע הדברים.

מהנהלה. אין מעות גדולה. מונו, אלמלי חשבו היהודים
 בא"י כי גורל יהודי הנהלה אינו נוגע להם ולא כלום.
 כל בנינה של א"י אין לו טעם, מלבד זה שאנו רוצים
 על ידו לחוק את ההכרה היהודית.

היהודים בנולה הם גורם תרבותי חשוב. ע"י השד
 תהפזם בתרבות ארצותיהם הם מעלים ערך יקר,
 והוא רוחניותם, אשר רכשוה בטיפוח הרדידרי במשך
 דורות רבים ואשר ישמרו עליה בדרך ההורשה, כל עוד
 ישארו קבוצ עממי מיוחד ולא יתבללו בעמים. הם
 משתתפים בהתקדמותם של ענפי תרבות ידועים באר
 צותיהם במדה העולה על יחסם המספרי. המון השמות
 היהודיים המהודים במדע ובכלכלה מוכיח זאת על
 נקלה. שם אחד בלבדו — אלברט איינשטיין —
 שקול כנגד רבים. את הערכים שקבלו מתרבות
 סביבתם משלמים היהודים, כבעלי חוב הנונים, בתוספת
 רבית.

מלבד זאת צפוי להם לעתיד עוד תפקיד אחד
 גדול. המאורע הכי חשוב בימינו, המאורע היחיד שאולי
 יתן טעם היסטורי לשמות המבהילה של המלחמה העיר
 למית, הוא חבר הלאומים, הרוצה לבטל את
 המלחמה ולהביא לידי שיתוף עבודה בשלום לכל
 העמים. אנחנו היהודים הננו העם היחיד, המפור
 בכל העולם ואין לו שלומים בשום מלחמה. כל נצחון
 בארץ אחת הרי הוא לנו תבוסה בארץ אחרת. באופן
 כזה אנו מיועדים מפי ההשגחה, להיות נושאי כליו של
 חבר הלאומים. ולהלתם בכל קצוי תבל בעד השלמת
 העמים. אבל אין אנו יכולים למלא תפקיד זה אלא
 כשאין אנו מתמונים בתוך העמים מסכיכנו לשומרים
 על קיומנו בתור יהודים.

הנעתי לקצה דברי: אני מקוה שהראיתי ברור, כי
 היי היהודים בהווה עשירים בסכנות וגם עשירים בתק-
 וות. אנו הציונים בספרנו את פעולתנו בשלש עשרות
 השנים האחרונות, רשאים להגיד מתוך סיפוק, כי הני-
 צוץ הזעיר של הציונות עלה לשלחבת גדולה ואין לשי-
 ער את החיים היהודיים סבלערית, אך נזהר מפני דגש
 הנצחון בלא עת! עוד המטרה ממנו והלאת, עוד רגלינו
 עומדות באמצע הדרך, על שביל סלעי ומלא סכנות.
 רוח ההקרבה וההתלהבות ליהו את תנועתנו מראשיתה,
 והלילה לו לעוזב אותנו בעתיד, כי רק בתנאי זה אנו
 רשאים לקוות, כי גמלא את התפקיד ההיסטורי, אשר
 הוטל על דורנו זה.

ד"ר ארתור דופין